

very purpose of the artistic activity. In 1921 was created the group Новое общество живописцев (НОЖ) which called for abandoning avant-garde experiments, leading to hermetic art, incomprehensible to the masses. According to the group members, revolutionary ideas should be communicated in a generally accessible way. One year later, in 1922, the artists who created Ассоциация художников революционной России (АХРР) formulated another, even more clearly postulate in which they had been highlighting the necessity of returning to realism and to referring to the Peredvizniki's tradition. In this group also appeared another postulate, which called for focusing on the subjects such as the daily life of workers and peasants or portraits of political and working class leaders. In my opinion, the creation's peak of the new artistic reality is the first All-Union Congress of Writers of the USSR in Moscow, in 1934, when Maksym Gorky presented the assembled assumptions of a new creative motive – socialist realism. This method was to apply to all artists without any exception. These processes developed simultaneously in all republics of the USSR and for this reason, I would like to analyze the use of Georgia and Georgian themes in the iconography of the propaganda posters of the USSR. In 1921 the Democratic Republic of Georgia was dramatically occupied by the Red Army, and one year later the Soviets would establish the Transcaucasian Socialist Federative Soviet Republic. In this beastly way, Georgian artists became artists of the new socialist reality. I believe that this is an extremely important and interesting topic. The doctrine of socialist realism implemented in practice was used not only to break the connection between the work of art and the artist, but in an attempt as a result to finally destroyed an artistic traditions in the all its areas. The postulate of a “national form” of a socialist work formulated by Stalin was in fact aimed at destroying the real values of national cultures, which in effect was to bring a “false culture” to the entire USSR.

ბონდო კუპატაძე

სახელმწიფოს და ეკლესიის ურთიერთობათა ტრანსფორმაცია საქართველოში საუკუნის განმავლობაში

მე-20 ს-ის დასაწყისში საქართველოს პოლიტიკური ჯგუფებისთვის ავტოკეფალიისთვის ბრძოლა იყო პოლიტიკური საკითხი და მჭიდროდ უკავშირდებოდა საქართველოს პოლიტიკური უფლებებისთვის (ავტონომია, დამოუკიდებლობა) ბრძოლას. რუსეთის იმპერიის დაცემის შემდგომ

ჯერ სწორედ საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალიის აღდგენა მოხდა 1917 წლის 12 მარტს, რაც უსწრებდა საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადებას 1918 წლის 26 მაისს.

საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ხელისუფლების პოლიტიკა საერო და სასულიერო სფეროს გამიჯვნისკენ იყო მიმართული. 1918 წლის 26 მაისის საქართველოს დამოუკიდებლობის დეკლარაციის მე-5 პუნქტში ხაზგასმული იყო ყველა სარწმუნოების მოქალაქეთა სრული თანასწორობა.

სასულიერო და საერო სფეროს მკვეთრი გამიჯვნა პირველ რიგში მოხდა განათლების სფეროში, რასაც საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის კონსტიტუციის 110-ე მუხლი განსაზღვრავდა: „სწავლა-განათლება ყველა საფეხურის სკოლებში საეროა“. საქართველოს პარლამენტმა – ეროვნულმა საბჭომ 1918 წლის 26 ნოემბერს მიიღო კანონი სასწავლებლებში საღმრთო სჯულის სწავლების გაუქმების შესახებ.

კულტურის ძეგლები საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის კანონმდებლობით ორმხრივი ზრუნვის საგანს წარმოადგენდა. ეკლესიის დაქვემდებარებაში არსებული მონასტრების რესტავრაცია-განახლება ხორციელდებოდა საპატრიარქოს შუამდგომლობით დამფუძნებელი კრების ხელოვნების კომისიის ან განათლების სამინისტროს წინაშე და სახელმწიფოს ხარჯით.

გამიჯვნის თემა აისახა კალენდარში, სადაც მრავლად იყო საეკლესიო უქმე დღეები. პარლამენტის შრომისა და სარწმუნოების კომისიების ერთობლივი მუშაობის შედეგად დადგინდა საეკლესიო და სამოქალაქო უქმე დღეები, რომელშიც შევიდა ყველა საუფლო და მნიშვნელოვანი ქრისტიანული დღესასწაული.

საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებული 1920 წლის 19 ნოემბრის დადგენილებით ყველა რელიგიური ორგანიზაცია, მათ შორის საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია, ჩამოაშორეს სახელმწიფო ცხოვრებას, მათ დარჩათ მხოლოდ მორწმუნეთა რელიგიური მოთხოვნილებების დაკმაყოფილება. იკრძალებოდა სარწმუნოებრივი საჭიროებისათვის სახელმწიფოს ხაზინიდან ფინანსების გაცემა.

ეკლესიის და სახელმწიფოს გამიჯვნის საქმეში ფუნდამენტური მნიშვნელობის იყო 1920 წლის 3 დეკემბრის „მოქალაქეობრივი მდგომარეობის აქტების რეგისტრაციის კანონი“, რომელიც სასულიერო პირებს უკრძალავდა სახელმწიფო რეგისტრაციის დოკუმენტის გარეშე დაბადე-

ბა-ქორწინება-გარდაცვალებასთან დაკავშირებული რელიგიური რიტუალის ჩატარებას.

ეკლესიასთან სახელმწიფოს დამოკიდებულების საკითხი საბოლოოდ ჩამოყალიბდა 1921 წლის 21 თებერვალს მიღებული კონსტიტუციით, სადაც მე-16 თავში – „სახელმწიფო და ეკლესია“ განსაზღვრული იყო სახელმწიფოს და ეკლესიის ერთმანეთისგან დამოუკიდებლობა (მუხლი 142). ცხადდებოდა ყველა სარწმუნოების თანასწორობა (მუხლი 143) და იკრძალებოდა საბიუჯეტო სახსრების ხარჯვა სარწმუნოებრივი საქმეებისთვის (მუხლი 144).

საერო და სასულიერო სფეროს გამიჯვნის პროცესი ათეისტურ საბჭოთა კავშირში ეკლესიაზე სახელმწიფოს დომინაციის ფორმაა. ამის შედეგი იყო ეკლესიის და სასულიერო პირთა შევიწროება, ტოტალური კონტროლი. საქართველოში ანტისაბჭოთა დისიდენტურ მოძრაობაში პოლიტიკურ საკითხებთან ერთად მნიშვნელოვანი ადგილი ეკავა ეკლესიის უფლებების ბრძოლას. საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდგომ, 1991 წლიდან ეკლესიის როლი პოლიტიკურ ცხოვრებაში ეტაპობრივად იზრდებოდა, რაც საბოლოოდ დასრულდა 2002 წელს გაფორმებული „კონკორდატით“, რომელმაც განსაზღვრა ურთიერთობა ხელისუფლებასა და ეკლესიას შორის.

Bondo Kapatadze

TRANSFORMATION OF STATE AND CHURCH RELATIONS IN GEORGIA OVER A CENTURY

The struggle for autocephaly was a political issue for Georgian political groups in the early 20th century, and it was closely linked to the struggle for Georgian political rights (autonomy, independence). After the fall of the Russian Empire, the autocephaly of the Georgian Church was restored on March 12, 1917, which preceded the declaration of independence of Georgia on May 26, 1918.

The policy of the government of the Democratic Republic of Georgia was aimed at separating the secular and religious spheres. Paragraph 5 of the Declaration of Independence of Georgia of May 26, 1918 emphasized the full equality of citizens of all faiths.

The sharp separation of the religious and secular spheres took place first of all in the field of education, which was defined by Article 110 of the Constitution of the Democratic Republic of Georgia: "Education is secular in schools of all levels." On November 26, 1918, the Parliament-National Council of Georgia adopted a law on the abolition of the teaching of divine law in schools. Cultural monuments were the subject of mutual care under the legislation of the Democratic Republic of Georgia. The restoration-renovation of the monasteries under the Church was carried out at the request of the Patriarchate before the Arts Commission of the Constituent Assembly or the Ministry of Education and at the expense of the state.

The separation issue was reflected in the calendar, where there were many church holidays. As a result of the joint work of the Parliamentary Labor and Religion Committees, ecclesiastical and civil holidays were established, which included all the sacred and important Christian holidays.

By a decree of the Parliament of Georgia of November 19, 1920, all religious organizations, including the Georgian Orthodox Church, were removed from state life, leaving only the religious needs of believers to be met. It was forbidden to provide funds from the state treasury for religious purposes.

The most important aspect of the separation of church and state was the Civil Registry Act of December 3, 1920, which forbade clergy to conduct religious rites of birth, marriage, or death without a state registration document.

The issue of the state's relationship with the church was finally established by the Constitution adopted on February 21, 1921, which in Chapter 16 – "State and Church" defined the independence of the state and the church (Article 142). Equality of all religions was declared (Article 143) and the spending of budget funds for religious affairs was prohibited (Article 144).

The process of separating the secular and religious spheres in the atheistic Soviet Union is a form of state domination over the church. The result was harassment of the church and the clergy, total control. In Georgia, along with political issues, the struggle for church rights played an important role in the anti-Soviet dissident movement. Since the restoration of Georgia's independence in 1991, the role of the Church in political life has been gradually increasing, culminating in the "Concordat" in 2002, which defined the relationship between the government and the Church.